

Ordning for hovedgudstjeneste

Lokal grunnordning for Klæbu menighet

Vedtatt i Klæbu menighetsråd 18.09.2012.

Ordning for hovedgudstjeneste – lokal grunnordning for Klæbu menighet. Vedtatt i Klæbu menighetsråd 18.09.2012.

A Hovedgudstjeneste

Menighetsrådet har vedtatt følgende typer hovedgudstjeneste

1. Høymesse (struktur 1)
2. Forenklet høymesse (struktur 2)
3. Gudstjeneste uten nattverd (struktur 3)
4. Forenklet gudstjeneste uten nattverd (struktur 4)
5. Familiemesse, Ung messe (struktur 4 med nattverd)

B Gangen i gudstjenesten

Menighetsrådet har gjort følgende vedtak:

- **Ledd 1 Forberedelse:**
Det skal være en fast ordning med informasjon om dagens gudstjeneste, kort stillhet og tre klokkeslag.
- **Plassering av syndsbekjennelsen:**
Plasseres i Samlingsdelen, som ledd 5
- **Dåpens plassering i hovedgudstjenesten:**
Etter gloria
- **Ledd 8 Dagens bønn:**
Utelates som eget ledd, men kan bes i tilknytning til prekenen.
- **Ledd 16 Kunngjøringer:**
Legges til begynnelsen av forbønnsdelen.
- **Plassering av eventuelle hilsener, vitnesbyrd og forbønnsønsker i gudstjenesten:**
Plassering av hilsener, vitnesbyrd og forbønnsønsker avtales med forrettende prest før eller underveis i gudstjenesten.
- **Vi minnes de døde og ber for de sørgende:**
Forbønningen avsluttes med at menigheten minnes de døde.
- **Plassering av menighetens takkoffer:**
Som hovedregel under ledd 18, men med mulighet til å ha det ved utgangen.
- **Under ledd 20 Takksigelse og bønn
"Stort er troens mysterium":**
Hele leddet tas med på alle hovedgudstjenester.

- **Under ledd 21 Nattverdmåltidet**
Mer utførlig fredshilsen:
Som hovedregel brukes ikke utvidet fredshilsen, men kan brukes ved enkelte anledninger og alltid på Nyttårsaften, Skjærtorsdag og Påskedag.
- **Brødsbrytelse:**
En fast del av nattverdsliturgien
- **”Kom, for alt er ferdig”:**
Brukes som fast ordning og kommer etter ”Du Guds Lam”

C De enkelte leddene

Menighetsrådet har gjort følgende vedtak:

- **Ledd 4 Samlingsbønn:**
På høymessens gudstjeneste veksles det mellom samlingsbønn 2 og 4. På andre hovedgudstjenester stilles liturg og gruppen som forbereder gudstjenesten fritt til å velge samlingsbønn.
- **Ledd 5 Syndsbekjennelse**
Som hovedregel brukes syndsbekjennelse nr. 3 på alle hovedgudstjenester. Det kan gjøres unntak ved gudstjenester tilrettelagt for barn og unge, og på Skaperverkets dag.
- **Ledd 6 Bønnerop Kyrie:**
Som hovedregel brukes følgende Kyrieledd: «*Kyrie eleison. Gud Fader, miskunne deg...*» Ved enkelte gudstjenester kan *Kyrielitaniet* brukes. Det overlates til liturgen og gudstjenestegruppen til å bestemme når *Kyrielitaniet* skal brukes og eventuelt andre kyrieledd.
- **Ledd 7 Lovsang Gloria:**
Hvilken Gloria som brukes til de forskjellige hovedgudstjenester overlates til liturg og gudstjenestegruppen å bestemme.
- **Ledd 12 Evangelium**
Halleluja/salme
Evangelieprosesjon brukes på høytidsdager, ved alle familiegudstjenester og eventuelt ved andre spesielle anledninger. Det øves inn et hallelujavers til disse gudstjenestene.
- **Ledd 14 Trosbekjennelse Credo:**
Liturg og gudstjenestegruppen bestemmer når den apostoliske trosbekjennelsen og den nikenske trosbekjennelsen skal brukes, og når de skal synges. Det er ønskelig at Nikenum brukes regelmessig. Nikenum brukes alltid på høytidsdager når det ikke er dåp.

- **Ledd 17 Forbønn:**
Liturg og gudstjenestegruppe stilles fritt å bestemme forbønn. Liturgen oppfordres til å involvere medliturger i forberedelsen og gjennomføringen av forbønnen.
- **Menighetssvar til forbønn:**
Som hovedregel brukes Iver Kleiv sitt forbønnsvar (side 714, Liturgisk musikk). På enkelte gudstjenester brukes forbønnsvar fra S97 nr 161 og forbønnsvar fra 1977 liturgien.
- **Ledd 20 Takksigelse og bønn**
Fadervår:
Fadervår fra Bibel 2011 brukes på alle hovedgudstjenester: «*Vår Far i himmelen*». Fadervår synges når det er nattverd i gudstjenesten.
- **Ledd 22 Måltidets avslutning**
Takkebønn:
Liturg og gudstjenestegruppen stilles fritt til å velge takkebønn.
- **Ledd 24 Velsignelse:**
Liturg og gudstjenestegruppen stilles fritt til å velge andre velsignelsesord enn den *Aronittiske velsignelsen* på andre hovedgudstjenester enn høymessen.
- **Ledd 25 Utsendelse:**
Liturg og gudstjenestegruppen stilles fritt til å velge utsendelsesord, men Menighetsrådet ønsker utsendelsesord med menighetssvar.

D Menighetens deltakelse i svar og bønner

Menighetsrådet har gjort følgende vedtak:

- **Amen etter inngangsord (ledd 3):**
Nei
- **Respons etter tekstlesningene: Gud være lovet, ledd 9-12:**
Respons kun etter Evangelium
- **Den avsluttende delen av bønnene for takkoffer, ledd 18 og 19:**
Ja
- **Den avsluttende delen av tilsigelsesordet etter utdelingen, ledd 21:**
Ja
- **Den avsluttende delen i tre av alternativene til takkebønn etter nattverdmåltidet, i ledd 22:**
Ja

E Nattverd

Menighetsrådet har gjort følgende vedtak:

- **Vin og brød:**
Rød kirkevin, avalkoholisert. Glutenfrie oblater med en større oblat ved brøtsbrytelsen. Ved enkelte gudstjenester kan et større hjemmebak, glutenfritt og gjæret, nattverdsbrød brukes.
- **Utdelingsmåte:**
Vi fortsetter med regelmessig veksling mellom felles knefall ved alterringen og intinksjon.
- **Bruk av Nattverdordning for særlige anledninger:**
Det overlates til liturg og gudstjenestegruppen å velge når "Nattverdordning ved særlige gudstjenester" skal brukes.

F Dåp

Menighetsrådet har gjort følgende vedtak:

- **Dåpsfamiliens eller andre medliturgers medvirkning under dåpen:**
Ny ordning for dåp ble tatt i bruk søndag 29. april 2012.
Det bør legges stor vekt på medvirkning under dåpen.
Det er ønskelig med medvirkning ved blant annet; inngangsprosesjonen, tekstlesningene, takkebønnen, helle i vannet, tørke, deltagelse fra foreldre og faddere under håndspåleggelsen, mottagelse av dåpslyset.
- **Bruk av dåpslys:**
Ja. Lysene tennes samlet etter at alle dåpsbarna/ dåpskandidatene er døpt.
Dåpslysene tennes av klokker fra et av alterlysene og overrekkes til en representant fra hvert dåpsfølge, som setter det på et bord ved døpefonten.
- **Når i gudstjenesten dåpsbarnet/dåpskandidatens fulle navn skal nevnes:**
Under informasjonen om dagens gudstjeneste.
- **Hvor ofte det kan være dåp i hovedgudstjenesten:**
Ca 2 av 4 gudstjenester.
- **Hvor mange dåpsbarn/dåpskandidater det kan være i en gudstjeneste:**
Det er ikke ønskelig med flere enn 4 dåp per gudstjeneste. Ved spesielle anledninger kan det være inntil 6 dåp per gudstjeneste. Soknepresten avgjør antall dåpsbarn/dåpskandidater til den enkelte gudstjeneste.
- **Dåp i egen gudstjeneste**
Ca 1-2 ganger i året.

G Liturgisk musikk

Menighetsrådet har gjort følgende vedtak:

Vi fortsetter med musikken fra høymessens liturgi 1977 med kirkeårsvariasjonene, bortsett fra Menighetssvar under forbønnen og hallelujavers ved Evangelieprosesjon (se for øvrig punkt C Evangelium og I Evangelieprosesjon). Nytt menighetssvar blir "Hør vår bønn", musikk av Iver Kleive, side 714 i permen liturgisk musikk (se for øvrig punkt C Menighetssvar til forbønn).

Liturg, kirkemusiker og gudstjenesteutvalg gis frihet til å velge alternativ liturgisk musikk på enkelte gudstjenester (ungdomsgudstjenester, konfirmasjonsgudstjenester og familiegudstjenester). Gudstjenesteutvalget arbeider videre med å gjøre seg kjent med musikken i permen liturgisk musikk, med sikte på å prøve ut ny liturgisk musikk på noen hovedgudstjenester i de to kommende år. Etter to år vil menighetsrådet ta stilling om musikken til alle liturgiske ledd skal byttes ut.

- **Bønnerop Kyrie:**
- **Lovsang Gloria:**
- **Halleluja:** Fra Taize, side 709 Liturgisk musikk
- **Trosbekjennelse Credo:**
- **Menighetssvar (forbønn):** Forbønnsvar av Iver Kleive side 714 Liturgisk musikk
- **Hilsen Prefasjonsdialog:**
- **Hellig Sanctus:**
- **Fadervår: Ved dåp skal Fadervår leses (s 9.11)**
- **Du Guds Lam Agnus Dei:**
- **Velsignelsen**

H Medliturger

Menighetsrådet har gjort følgende vedtak:

- **Når medliturg skal benyttes (angitt med ML/L eller L/ML):**
Medliturg leser samlingsbønnen og de to første tekstlesningene.
Det overlates til liturgen og gudstjenestegruppen å bestemme medvirkning for hver enkelt gudstjeneste.
- **Plan for hvordan medliturgens medvirkning kan utvides:**
Vi vil legge stor vekt på medvirkning fra dåpsfamiliene ved dåp.
Gudstjenesteutvalget vil jobbe for å få til gudstjenestegrupper ca en gang i måneden.
Menigheten har også en forsangergruppe som vil delta på noen gudstjenester i semesteret. Det vil også være et fokus på medvirkning fra deltakere i de forskjellige trosopplæringstiltakene som munner ut i en gudstjeneste, og når gudstjenesten har inngått et samarbeid med andre lag og organisasjoner.
- **Retningslinjer for medliturgens antrekk (sivilt antrekk eller liturgiske klær):**
Sivilt antrekk

I Bevegelser og handlinger

Menighetsrådet har gjort følgende vedtak:

- **Om menigheten skal stå eller sitte under inngangs- og utgangssalmen, eventuelt også under andre salmer:**
Menigheten står under inngangs- og utgangssalmen ved gudstjenester med prosesjon. Ved salmer som innbyr til å stå, stilles liturgen og gudstjenestegruppen fritt til å velge det.
- **Inngangs- og utgangsprosesjon:**
Alltid ved dåp, på familiegudstjenester og ved høytidsdager og eventuelt ved andre spesielle anledninger.
- **Evangelieprosesjon:**
Det vises til punkt C ledd 12. Ved evangelieprosesjon bæres tekstbok og to lys ned i midtgangen. Tekstleser og lysbærere står vendt mot alteret når teksten leses.
- **Søndagsskoleprosesjon:**
Søndagsskolen deltar ved noen få gudstjenester i semesteret. Ved dåp går søndagsskolen ut i prosesjon rett etter dåpen, ellers før eller etter evangelielesningen.
- **Hvordan ofring skal skje:**
Rundt alteret eller ved utgangen.
- **Anledning til lystenning:**
Det skal gis anledning til å tenne lys ved alle gudstjenester, og da før, under og etter gudstjenesten.
- **Frembæring av brød og vin:**
Under inngangsprosesjonen til alteret ved gudstjenester som har inngangsprosesjon.

J Praktiske forhold og tilrettelegging

Menighetsrådet har gjort følgende vedtak:

- **Rutiner for bruken av kirkerommet før, under og etter gudstjenesten:**
Altertjenesten foregår *ad orientem*. All øving og andre forberedelser til gudstjenesten, bør være ferdig senest 10 minutter før gudstjenestens start. Det er vanlig med kirkekaffe i kirken etter gudstjenestene, derfor er det sjelden anledning til stillhet etter gudstjenesten. Det legges til rette for muligheten for stillhet etter enkelte gudstjenester, som ved for eksempel minnegudstjenesten Allehelgensdag.
- **Universell utforming:**
Ha rullestolskinner lett tilgjengelig i kirken, som legges i kortrappen ved behov. Tilgang til teleslynge. Noen agendaer med stor skrift.

- **Retningslinjer for privat fotografering og lyd- og bildeopptak under gudstjenesten:**
Det åpnes for privat fotografering og lyd- og bildeopptak under gudstjenestene, men da nøkternt og diskret. Det er ønskelig at fotografering og annen lyd og bildeopptak kun gjelder ens egen familie.
- **Andre faste rutiner ut fra lokalt særpreg og lokale behov:**

K Retningslinjer for årsplanen

Menighetsrådet har gjort følgende vedtak:

- **Hvor ofte en skal feire de ulike typene hovedgudstjenester i menigheten, og i de forskjellige kirkene dersom det er flere:**
To ungdomsgudstjenester i semesteret. Åtte til ti familiegudstjenester/-messer i året på søn- og helligdager. Nattverd i tre av fire gudstjenester. En fellesgudstjeneste på Betel menighetscenter. En gudstjeneste på Salem bedehus, Lysklett grendehus, Gjenvollhytta og IMI-Stølen i forbindelse med konfirmantleir. For øvrig har vi en friluftsgudstjeneste på Teigen og ved Beitelagets rasteplass i Nordmarka.
- **Dersom det er flere kirker, i hvilken kirke de særskilte høytidsdagene skal feires, og hvordan disse dagene kan veksle fra år til år:**
2. juledag og 2. påskedag feires ved Klæbu sykehjem.
- **Hvordan menighetens trosopplæring skal integreres i gudstjenestefeiringen:**
Viser til Trosopplæringsplanen for Klæbu menighet. De fleste trosopplæringstiltak i Klæbu menighet er knyttet opp til en hovedgudstjeneste.
- **Hvordan en i gudstjenestelivet skal ta hensyn til menighetens planer for diakoni, misjon, kirkemusikk osv.:**
Disse planene tas med i kunngjøringer og under forbønnen, og integreres ellers i gudstjenestene der det er naturlig.
- **Temagudstjenester:**
Skaperverkets dag, høsttakkefest, og eller ved behov.

Vedlegg

- Struktur for Klæbu menighets hovedgudstjenester

Vedlegg: Strukturer for Klæbu menighets hovedgudstjenester

Høymesse (struktur 1)

I: SAMLING

- 1 Forberedelse:
Klokkeringing
Informasjon om dagens gudstjeneste
Kort stillhet
Tre klokkeslag.
- 2 Inngangssalme (prosesjon på enkelte gudstjenester)
- 3 Inngangssord
- 4 Samlingsbønn
- 5 Syndsbekjennelse
- 6 Bønnerop – Kyrie
- 7 Lovsang – Gloria

DÅP (helst ved høytidsdager)

II: ORDET

- 9 Første lesning (GT)
- 10 Bibelsk salme/ Salme (evt kort stillhet)
- 11 Andre lesning (NT)
- 12 Evangelium (innledes og avsluttes med hallelujaomkved eller en kort salme)
- 13 Preken
- 14 Trosbekjennelse – Credo
- 15 Salme (kan falle bort hvis trosbekjennelsen synges)

III: FORBØNN

- 16 Kunngjøringer
- 17 Forbønn for kirken og verden. Avsluttes med å minnes de døde.
- 18 Menighetens takkoffer (kan også tas opp ved utgangen)

IV: NATTVERD

- 19 Forberedelse av måltidet
Salme
- 20 Takksigelse og bønn
Fredshilsen
- 21 Nattverdmåltidet
Fredshilsen og brødsbrytelse
- 22 Måltidets avslutning

V: SENDELSE

- 23 Salme (kan flyttes til utgangsprozsjonen)
- 24 Velsignelse
- 25 Utsendelse
- 26 Postludium (eventuelt med utgangssalme)

Forenklet høymesse (struktur 2)

Denne ordningen brukes hovedsakelig når det er dåp og nattverd i gudstjenesten.

I: SAMLING

- 1 Forberedelse:
  - Klokkeringing
  - Informasjon om dagens gudstjeneste
  - Kort stillhet
  - Tre klokkeslag.
- 2 Inngangssalme (prosesjon på enkelte gudstjenester)
- 3 Inngangssord
- 4 Samlingsbønn
- 5 Syndsbekjennelse
- 6 Bønnerop – Kyrie
- 7 Lovsang – Gloria

DÅP

II: ORDET

- 9 En av dagens tekster fra GT eller NT
- 12 Evangelium (innledes og avsluttes med hallelujaomkvad eller en kort salme)
- 13 Preken
- 14 Trosbekjennelse – Credo
- 15 Salme (kan falle bort hvis trosbekjennelsen synges)

III: FORBØNN

- 16 Kunngjøringer
- 17 Forbønn for kirken og verden. Avsluttes med å minnes de døde.
- 18 Menighetens takkoffer (kan også tas opp ved utgangen)

IV: NATTVERD

- 19 Forberedelse av måltidet
- Salme
- 20 Takksigelse og bønn
- Fredshilsen
- 21 Nattverdmåltidet
- Fredshilsen og brødsbrytelse
- 22 Måltidets avslutning

V: SENDELSE

- 23 Salme (kan flyttes til utgangsprosesjonen)
- 24 Velsignelse
- 25 Utsendelse
- 26 Postludium (eventuelt med utgangssalme)

Gudstjeneste uten nattverd (struktur 3)

Brukes hovedsakelig når det er dåp uten nattverd i gudstjenesten.

I: SAMLING

- 1 Forberedelse:
  - Klokkeringing
  - Informasjon om dagens gudstjeneste
  - Kort stillhet
  - Tre klokkeslag.
- 2 Inngangssalme (prosesjon på enkelte gudstjenester)

- 3 Inngangsort
- 4 Samlingsbønn
- 5 Syndsbekjennelse
- 6 Bønnerop – Kyrie
- 7 Lovsang – Gloria

DÅP

II: ORDET

- 9 Første lesning (GT)
- 10 Bibelsk salme/ Salme (evt kort stillhet)
- 11 Andre lesning (NT)
- 12 Evangelium (innledes og avsluttes med hallelujaomkved eller en kort salme)
- 13 Preken
- 14 Trosbekjennelse – Credo
- 15 Salme (kan falle bort hvis trosbekjennelsen synges)

III: FORBØNN

- 16 Kunngjøringer
- 17 Forbønn for kirken og verden. Avsluttes med å minnes de døde.
- 18 Menighetens takkoffer (kan også tas opp ved utgangen)

V: SENDELSE

- 23 Salme (kan flyttes til utgangsprosesjonen)
- 24 Velsignelse
- 25 Utsendelse
- 26 Postludium (eventuelt med utgangssalme)

Forenklet gudstjeneste uten nattverd (struktur 4)

Brukes blant annet ved familiegudstjenester uten nattverd

I: SAMLING

- 1 Forberedelse:
  - Klokkeringing
  - Informasjon om dagens gudstjeneste
  - Kort stillhet
  - Tre klokkeslag.
- 2 Inngangssalme (prosesjon på enkelte gudstjenester)
- 3 Inngangsort
- 4 Samlingsbønn
- 5 Syndsbekjennelse
- 6 Bønnerop – Kyrie (kan utelates)
- 7 Lovsang – Gloria

DÅP

II: ORDET

- 12 Evangelium (innledes og avsluttes med hallelujaomkved eller en kort salme)
- 13 Preken
- 14 Trosbekjennelse – Credo
- 15 Salme (kan falle bort hvis trosbekjennelsen synges)

III: FORBØNN

- 16 Kunngjøringer
- 17 Forbønn for kirken og verden. Avsluttes med å minnes de døde.

18 Menighetens takkoffer (kan også tas opp ved utgangen)

V: SENDELSE

23 Salme (kan flyttes til utgangsprosesjonen)

24 Velsignelse

25 Utsendelse

26 Postludium (eventuelt med utgangssalme)

Familiemesse, Ung messe (struktur 4 med nattverd)

I: SAMLING

1 Forberedelse:

Klokkeringing

Informasjon om dagens gudstjeneste

Kort stillhet

Tre klokkeslag.

2 Inngangssalme (prosesjon på enkelte gudstjenester)

3 Inngangssord

4 Samlingsbønn

5 Syndsbekjennelse

6 Bønnerop – Kyrie (kan utelates)

7 Lovsang – Gloria

DÅP

II: ORDET

12 Evangelium (innledes og avsluttes med hallelujaomkvad eller en kort salme)

13 Preken

14 Trosbekjennelse – Credo

15 Salme (kan falle bort hvis trosbekjennelsen synges)

III: FORBØNN

16 Kunngjøringer

17 Forbønn for kirken og verden. Avsluttes med å minnes de døde.

18 Menighetens takkoffer (kan også tas opp ved utgangen)

IV: NATTVERD (Her brukes gjerne "Nattverdordning ved særlige gudstjenester")

19 Forberedelse av måltidet

Salme

20 Takksigelse og bønn

Fredshilsen

21 Nattverdmåltidet

Fredshilsen og brødsbrytelse

22 Måltidets avslutning

V: SENDELSE

23 Salme (kan flyttes til utgangsprosesjonen)

24 Velsignelse

25 Utsendelse

26 Postludium (eventuelt med utgangssalme)